

РЕШЕНИЕ

№ 111

гр. Раднево, 20.09.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – РАДНЕВО в публично заседание на дванадесети септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Асен Цветанов

при участието на секретаря Росица Д. Динева
като разгледа докладваното от Асен Цветанов Гражданско дело №
20235520100246 по описа за 2023 година

**Предявени са искове с правно основание чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД
във вр. с чл. 9, ал. 1 ЗПК, чл. 33, ал. 1 ЗПК, чл. 10а ЗПК и чл. 92 ЗЗД.**

Производството е образувано по искова молба на „Вива кредит” АД срещу П. И. С., с която се предявяват искове с правно основание чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД във вр. чл. 9 ЗПК, чл. 33 ЗПК, чл. 10а ЗПК и чл. 92 ЗЗД. Ищецът твърди, че по силата на договор за кредит Violeta от 02.11.2021 г. отпуснал на ответника кредит под формата на кредитна линия в размер на 1900 лв., усвоена изцяло от ответника. Твърди, че ответникът се задължил да заплаща текущото си задължение в срок от 30 дни от усвояване на главницата. Твърди, че ответникът подписал стандартен европейски формуляр и декларирал доброволно ползване на допълнителен пакет „VIP обслужване“ и такси за действия по ограничаване на негативни последици при просрочие, за което му била предоставена Тарифа. Изложено е в табличен вид усвояванията на кредита и начисленията, както и погашенията. Твърди, че ответникът просрочил текущите си задължения, като срокът на договора изтекъл на 02.11.2022 г. Твърди, че задълженията за периода от 01.08.2022 г. до 02.11.2022 г. са в общ размер на 2280,92 лв., посочени по видове в табличен вид и подробно описание на отделните вземания като основание и вид. Твърди, че за забавата ответникът дължи и мораторно обезщетение от 02.11.2022 г. до датата на завеждане на исковата молба – 25.04.2023 г. в общ размер на 92,02 лв. Твърди, че ответникът направил погашения в размер на 486,01 лв., като останало дължимо 2372,94 лв. Иска от съда да осъди

ответника да му заплати сумата от 2372,94 лв., от които главница 1893 лв., ведно със законната лихва от датата на исковата молба, договорна възнаградителна лихва 69,40 лв. за периода от 01.08.2022 г. до 02.11.2022 г., такса ангажимент за фиксиран лихвен процент в размер на 118,37 лв. за периода от 01.08.2022 г. до 02.11.2022 г., неустойка за неизпълнение на задължение за непредоставяне на удостоверение за настоящ адрес по чл. 15, ал. 4-6 от договора в размер на 28,48 лв., неустойка за непредоставяне на удостоверение за липса на задължения по ДОПК по чл. 15, ал. 4-6 от договора в размер на 28,48 лв., неустойка за непредоставяне на съгласие за директен дебит по чл. 15, ал. 1-3 от договора в размер на 106,57 лв., начислени такси по чл. 20, ал. 4 от договора за ограничаване на негативни последици при просрочие, по Тарифа, в размер на 30 лв. за периода от 31.08.2022 г. до 02.11.2022 г., законна лихва за забава по чл. 20, ал. 3 от договора в размер на 6,62 лв. за периода от 01.09.2022 г. до 02.11.2022 г., мораторно обезщетение върху главницата в размер на 92,02 лв. за периода от 02.11.2022 г. до 25.04.2023 г., ведно със законната лихва от датата на исковата молба до окончателното погасяване на задължението. В условията на евентуалност при обявяване на кредита за недействителен в хипотезата на чл. 22 и чл. 23 ЗПК или нищожност по чл. 26, ал. 1 ЗЗД претендира на основание чл. 55, ал. 1 ЗЗД да бъде присъдена сумата от 1893 лв., като платена без основание, и мораторно обезщетение в размер на 277,64 лв. върху тази сума за периода от 01.05.2022 г. до 25.04.2023 г., ведно със законната лихва от датата на исковата молба до окончателното погасяване на задължението. Претендира разноски.

В срока по чл. 131 от ГПК не е постъпил писмен отговор от ответника П. И. С.. Ответницата се явява в откритото съдебно заседание лично и заявява, че останала без работа и затова се получило забавяне в плащането по кредита.

Съдът, като взе предвид исканията и доводите на страните, събраните по делото доказателства и съобрази разпоредбите на закона, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

За основателност на иска ищецът следва да докаже наличие на валидно облигационно отношение по договор за потребителски кредит с ответника; размера на усвоена от кредитополучателя сума; наличието на падежирали месечни вноски и изтекъл срок на договора; валидно уговорена договорна лихва и нейния размер; валидно уговорени неустойки и такси и техния размер; наличие на главен дълг и настъпил срок за изпълнение на задълженията.

По делото е приет като писмено доказателство договор за кредит Violeta от 02.11.2021 г. /л.9-15/, сключен между ищеца „Вива кредит” АД като кредитодател и ответника П. И. С. като кредитополучател. С договора е уговорено предоставяне на заем под формата на кредитна линия, като до размера на одобрения кредитен лимит има възможност за еднократно или многократно негово усвояване /чл.6/, при фиксиран годишен лихвен процент от 15% /чл.4-1-2/ при срок на договора от 1 година /чл.4-1-1/. За сметка на уговорения фиксиран годишен лихвен процент кредитополучателят се е задължил да заплати на кредитодателя такса ангажимент за това условие по договора в размер на 0,07% на ден върху усвоената и непогасена главница /чл.2-3/. Посочено е, че ГПР към датата на сключване на договора е в размер на 49,32 % /чл.5/.

По делото е приета справка погасителен план, едностранно изготвена от ищеца, поради което този документ не може да се противопостави на ответника. Разпоредбата на чл. 366 ГПК, посочена за изготвената справка, касае друг вид съдопроизводство /производство по търговски спорове, които се гледат като първа инстанция в окръжните съдилища/, каквото не е настоящото производство.

По делото са приети като писмени доказателства два броя платежни нареждания/вносни бележки /л.19-20/, от които е видно, че ответницата на два пъти е усвоила по кредита общо сумата от 1900 лв. /на 02.11.2021 г. сумата от 1000 лв. и на 15.11.2021 г. сумата от 900 лв./.. Това е видно и от приетото заключение на СИЕ. От заключението на СИЕ е видно, че ответникът е правил погашения по кредита в общ размер на 1147,72 лв. и е преустановил плащанията на 06.08.2022 г.

Въпреки ответникът да не навежда оспорвания и възражения относно валидността на договора и неговата недействителност, съдът е длъжен да следи служебно за неравноправни клаузи и нищожни клаузи в договори, сключени с потребители и за нищожни клаузи за неустойки, сключени в нарушение на добрите нрави. В случая съдът констатира наличието на основания за нищожност и неравноправност на клаузите за неустойки за неизпълнение на задължения за предоставяне на удостоверение за настоящ адрес съгласно чл. 15, ал. 4, 5 и 6 от договора в размер на 28,48 лв., за предоставяне на удостоверение за липса на задължения по ДОПК съгласно чл. 15, ал. 4, 5 и 6 от договора в размер на 28,48 лв., за предоставяне на съгласие за директен дебит съгласно чл. 15, ал. 1, 2 и 3 от договора в размер на 106,57 лв., начислените такси по чл. 20, ал. 4 от договора за ограничаване на негативните последици при просрочие съгласно тарифа за допълнителния

пакет в размер на 30 лв.

Въпросният кредит, макар и именуван и предоставен под формата на кредитна линия, попада изцяло под приложното поле на ЗПК.

Задължение за предварителна оценка на платежоспособността на длъжника преди отпускане на кредита произтича и от разпоредбата на чл. 16 ЗПК. В този смисъл в съображение 26 от Директива 93/13/ЕИО се посочва, че в условията на разрастващ се кредитен пазар е особено важно кредиторите да не кредитират по безотговорен начин или да не предоставят кредити без предварителна оценка на кредитоспособността, а държавите членки следва да упражняват необходимия надзор, с цел избягване на такова поведение и да приложат необходимите средства за санкциониране на кредиторите в случаите, в които те не процедират по този начин. Съгласно чл. 10а, ал. 2 ЗПК кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. След като преценката на кредитния риск е предвидена като професионално задължение на кредитодателя е недопустимо същото да се прехвърля в тежест на кредитополучателя, най-малко пък да се предвижда такса за извършването ѝ от кредитодателя. Оценката на кредитния риск е определено свързана с усвояването на кредита и за нея съгласно чл. 10а, ал. 2 ЗПК не се дължи такса, а кредитодателят не може да изисква плащане на такси и комисионни. Съдът намира, че така уговорените такса и неустойки в размер на различни суми са недължими. В горния смисъл е трайната съдебна практика в страната и на СЕС. Няма как да не се посочи в случая, че се касае за множество предвидени в договора такси и неустойки, които драстично увеличават размера на дълга, а срещу тези такси и неустойки не стоят никакви насрещни престации за ищеца, който дори се е освободил от задължението си по ЗПК да оцени кредитния риск и чрез различни такси по смисъла на чл. 10а, ал. 2 ЗПК и неустойки е прехвърлил това свое задължение върху кредитополучателя, което е недопустимо.

Още нещо. В случая е уговорен фиксиран лихвен процент от 15 %, но едновременно с него е уговорен допълнителен лихвен процент, уговорен като такса ангажимент /чл. 2-2 и чл. 2-3/, която такса не представлява никаква такса, а сигурен добавък към лихвения процент, който се формира като сложна съвкупност от два лихвени процента, чиято обща стойност далеч надхвърля стойността от 15%. Това обстоятелство проличава веднага и на пръв поглед от самия договор като се отчете посочения там ГПР от 49,32%. Съдът намира, че такъв подход за определяне на лихвения процент е заблуждаващ потребителя на кредитни услуги, който може да бъде заблуден,

че сключва договора за кредит при фиксиран лихвен процент от 15%, което далеч не е така. Това обстоятелство проличава и на пръв поглед и без нуждата от специални знания като се отчете двукратната разлика в претендирания размер на таксата за ангажимент в размер на 118,37 лв. за сметка на договорната лихва при фиксирания процент в размер на 69,40 лв., претендирани за един и същи период. Това на просто око води на единствен извод, че в таксата по чл. 2.2 стои скрита възнаградителна лихва от 25 %. Съдът достигна до тези изчисления чрез проста математическа операция – 69,40 лв. при 15 %, води на извод, че на 1% отговаря сума от 4,63 лв., а 118,37 лв., разделени на 4,63 лв., води на извод за процентно отношение от 25,57 %. По този начин се достига до закономерен извод, че ищецът си е гарантирал при сключване на договора фиксиран лихвен процент не от 15 %, а от 40,57%, което очевидно въвежда потребителя в заблуда относно ОЛП.

Посочването в кредитния договор на размер на ГПР, който не бил реално прилагания в отношенията между страните представлявал „заблуждаваща търговска практика“ по смисъла на чл. 68д, ал. 1 и ал. 2, т. 1 от ЗЗП. С преюдициално заключение по дело С-453/10 е прието, че използването на заблуждаващи търговски практики, изразяващи се в непосочването в кредитния контракт на действителния размер на ГПР представлява един от елементите, на които може да се основе преценката за неравноправния характер на договорните клаузи по смисъла на чл. 143 и сл. от ЗЗП. С оглед на всичко гореизложено съдът намира, че в случая е налице неправомерност на клаузата за посочване на ГПР в договора за кредит.

Съгласно чл. 22 ЗПК когато не са спазени изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 12, договорът за потребителски кредит е недействителен и в този случай съгласно чл. 23 ЗПК потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

Кредитната линия е била сключена за срок от 1 година, който срок е изтекъл на 02.11.2022 г. и няма доказателства за продължаване на срока на договора, поради което следва да се приеме, че същият е прекратен с изтичане на срока му на действие. Поради това и предсрочна изискуемост на кредита не е нужно да се обявява.

Ищецът е предоставил кредит в размер на 1900 лв., която стойност ответникът дължи да върне. Установи се, че ответникът е платил сума от 1147,72 лв. и е налице дължим остатък от 752,28 лв. /остатък от предоставения заем/.

С оглед на това съдът намира, че искът за главница е основателен за

сумата от 752,28 лв., ведно със законната лихва върху сумата, и неоснователен за претендирания остатък до 1893 лв.

Както се посочи по-горе ответникът дължи чистата стойност на кредита на основание чл. 23 ЗПК, с оглед на което останалите претенции са неоснователни и ще се отхвърлят, в това число и исковете за мораторно обезщетение върху главницата за периода преди датата на исковата молба, тъй като липсва покана съгласно чл. 84 ЗЗД за вземането по чл. 23 ЗПК, същото няма как да е с предварително определен падеж.

По разноските:

На ищеца се дължат разноски съгласно чл. 78, ал. 1 ГПК съобразно уважената част от исковете. Сторени са от ищеца разноски в размер на 94,92 лв. платена държавна такса, платено адвокатско възнаграждение в размер на 1000 лв. по договор за правна защита и съдействие /л.67/ и сумата от 400 лв. възнаграждение за вещото лице по СИЕ. Съобразно уважената част от исковете ответникът дължи на ищеца разноски в размер на 473,93 лв.

Мотивиран от горното съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА П. И. С., ЕГН *****, с адрес гр. Раднево, *****, да заплати на „Вива Кредит“ АД, вписано в търговския регистър с ЕИК 207343548, с адрес на управление гр. София - 1324, бул. „Джавахарлал Неру“ № 28, ет. 2, офис 73Г, на основание чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД във вр. с чл. 9, ал. 1 ЗПК сумата от 752,28 лв. /седемстотин петдесет и два лева и 28 ст./, представляваща главница, представляваща остатък от дължима чиста стойност на основание чл. 23 ЗПК по договор за кредит Violeta от 02.11.2021 г., ведно със законната лихва върху главницата от 25.04.2023 г. до окончателното погасяване на задължението, като **ОТХВЪРЛЯ** като неоснователни исковете за главница с правно основание чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД във вр. с чл. 9, ал. 1 ЗПК за сумата над присъдените 752,28 лв. до общо претендираните 1893 лв., за договорна възнаградителна лихва с правно основание чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД във вр. с чл. 9, ал. 1 ЗПК в размер на 69,40 лв. за периода от 01.08.2022 г. до 02.11.2022 г.; за такса ангажимент за фиксиран лихвен процент по чл. 2.2 вр. чл. 2.3 от договора в размер на 118,37 лв. за периода от 01.08.2022 г. до 02.11.2022 г.; за неустойка за неизпълнение на задължение за предоставяне на удостоверение за настоящ адрес по чл. 15, ал. 4, 5 и 6 договора в размер на 28,48 лв. за периода от 01.08.2022 г. до 02.11.2022 г.; за неустойка за неизпълнение на задължение за предоставяне на

удостоверение за липса на задължения по ДОПК по чл. 15, ал. 4, 5 и 6 договора в размер на 28,48 лв. за периода от 01.08.2022 г. до 02.11.2022 г.; за неустойка за неизпълнение на задължение за предоставяне на съгласие за директен дебит по чл. 15, ал. 1, 2 и 3 договора в размер на 106,57 лв. за периода от 01.08.2022 г. до 02.11.2022 г.; за начислена такса по чл. 20, ал. 4 от договора за ограничаване на негативните последици при просрочие съгласно Тарифа за допълнителен пакет услуги в размер на 30 лв. за периода от 31.08.2022 г. до 02.11.2022 г.; законна лихва за забава върху просрочени текущи задължения на основание чл. 20, ал. 3 от договора в размер на 6,62 лв. за периода от 01.09.2022 г. до 02.11.2022 г.; законна лихва за забава в размер на 92,02 лв., начислена върху остатъчната непогасена главница от 1893 лв. за периода от 02.11.2022 г. до 25.04.2023 г.

ОСЪЖДА П. И. С., ЕГН *****, с адрес гр. Раднево, *****, да заплати на „Вива Кредит“ АД, вписано в търговския регистър с ЕИК 207343548, с адрес на управление гр. София - 1324, бул. „Джавахарлал Неру“ № 28, ет. 2, офис 73Г, на основание чл. 78, ал. 1 и ал. 8 ГПК сумата от 473,93 лв. /четиристотин седемдесет и три лева и 93 ст./, представляваща разноски за производството.

Решението може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Окръжен съд – Стара Загора в двуседмичен срок от връчването на препис.

Съдия при Районен съд – Раднево: _____